RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Kirje
ASF-ohje jätealalle

Eläinten terveys ja hyvinvointi
Eläinten terveys ja lääkitseminen

Pvm/Datum/Date 09.03.2026
Dnro/Dnr/DNo 1883/04.01.20.10/2026

KIVO ry
Kierrätysteollisuus ry
Jätealan kuljetustoimijat, SKAL Ympäristöyritykset ry
Kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset
Väylävirasto
Lupa- ja valvontavirasto

Afrikkalaisen sikaruton torjunta jätteiden kuljetuksessa ja käsittelyssä

Jos yhdyskuntajätteen, erityisesti seka- ja biojätteiden keräämistä, kuljetusta, varastointia ja käsittelyä ei hoideta asianmukaisesti, se voi aiheuttaa eläintautien leviämisen vaaran. Ruotsin vuoden 2023 afrikkalaisen sikaruton (ASF) epidemian epäillään aiheutuneen siitä, että luonnonvaraiset villisiat olivat päässeet jäteaseman avoimelle kentälle syömään elintarvikeperäisiä jätteitä, jotka olivat afrikkalaisen sikaruttoviruksen saastuttamia. Suomessa halutaan estää vastaava tapahtuma ennalta. Suomessa ei ole koskaan todettu afrikkalaista sikaruttoa, mutta virus voi kulkeutua Suomeenkin ihmisen toiminnan ansiosta ja päätyä villisikojen ulottuville.

Afrikkalainen sikarutto on sikojen ja villisikojen virustauti, joka leviää herkästi ja säilyy ympäristössä pitkiä aikoja, jopa useita kuukausia. Virus tarttuu siihen sairastuneiden eläinten lihan, lihaa sisältävien elintarvikkeiden sekä eläinten eritteiden ja raatojen välityksellä. Virus kestää pakkasta, joten se säilyy hyvin luonnossa. Virus säilyy myös matalissa ruoanvalmistuslämpötiloissa, joten se voi levitä mm. ruokajätteen välityksellä. Vaikka Suomessa afrikkalaista sikaruttoa ei ole koskaan todettu, useassa Euroopan maassa, mm. lähialueellamme Virossa, esiintyvä tauti aiheuttaa vakavan uhan sikataloudelle myös Suomessa ja esiintyessään aiheuttaisi suuria taloudellisia menetyksiä elinkeinolle ja valtiolle. Afrikkalainen sikarutto ei tartu ihmisiin eikä muihin eläimiin.

Jos afrikkalainen sikarutto pääsee leviämään villisikoihin, on taudin hävittäminen niiden keskuudesta vaikeaa, sillä tautiin ei ole olemassa rokotetta. Suomen villisikakanta on kasvanut viime vuosikymmenien aikana ja villisikoja esiintyy jo koko maassa noin Oulun korkeudelle saakka. Afrikkalaisen sikaruton riskin takia villisikapopulaatio pyritään puolittamaan ja villisikoja metsästetään aktiivisesti.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Kirje
ASF-ohje jätealalle

Eläinten terveys ja hyvinvointi
Eläinten terveys ja lääkitseminen

Pvm/Datum/Date 09.03.2026
Dnro/Dnr/DNo 1883/04.01.20.10/2026

Hyviä käytäntöjä jätehuollossa ASF-viruksen leviämisen torjumiseksi

Jätealan toimijoiden ja kuntien on tärkeää huolehtia eläintautien leviämisen torjunnasta jätteiden keräämisessä, kuljetuksessa ja käsittelyssä. Afrikkalaisen sikaruton osalta riski koskee erityisesti sekajätettä sekä biojätettä, sillä näissä jätejakeissa voi virusta todennäköisimmin esiintyä. Onkin syytä kiinnittää huomiota siihen, esiintyykö alueella luonnonvaraisia villisikoja, ja estää niiden pääsy tonkimaan ja syömään jätteitä paikkoihin, joissa edellä mainittuja jätteitä varastoidaan tai käsitellään. Syötäväksi kelpaava puutarhajäte, joka sisältää hedelmiä tai vihanneksia, tulisi myös suojata villisioilta.

Afrikkalaisen sikaruton leviämisen ehkäisemiseksi on sekalaisen yhdyskuntajätteen, biojätteen ja virusta mahdollisesti sisältävän muun jätteen käsittelyssä tarpeen noudattaa seuraavia hyviä käytäntöjä:

- Jätteiden keräys, keräyspisteet ja alueelliset vastaanottopaikat tulee järjestää ja hoitaa siten, että keräysastioiden ympäristöön ei leviä jätettä, joka houkuttelee haittaeläimiä. Jäteastioiden tyhjennysvälin tulee olla riittävän tiheä.
- Tienvarsien levähdyspaikkojen ja virkistysalueiden yms. jäteastiat tulee tyhjentää riittävän usein niin, että keräysastioiden ympäristö pysyy siistinä.
- Seka- ja biojätteen siirtokuormaus ja välivarastointi tulisi tehdä tilassa, johon villisioilla ei ole pääsyä.
- Jäteasemien tulisi mahdollisuuksien mukaan olla aidattuja ja portit tulisi pitää suljettuna silloin kun alueella ei ole toimintaa.
- Jos kaatopaikalle poikkeuksellisesti toimitetaan biojätettä tai muuta eläinperäistä orgaanista jätettä, tulee se viipymättä peittää tai haudata haittaeläinten torjumiseksi.
- Jätteitä käsiteltäessä on huolehdittava työvälineiden ja suojavarusteiden käytöstä ja puhdistamisesta.

Villisikahavainnoista ilmoittaminen

Jos jätteiden keräily-, varastointi-, siirtokuormaus- tai käsittelyalueella havaitaan villisikoja, on niiden pääsy alueelle estettävä. Villisikahavainnoista on hyvä ilmoittaa mahdollisimman pian Ruokaviraston Eläinlääkintähuollon alueellisen yksikön valtioneläinlääkärille sekä paikalliseen riistanhoitoyhdistykseen. Valtioneläinlääkärit kokoavat tietoja eläintautiriskeihin vaikuttavista seikoista ja riistanhoitoyhdistykset ohjaavat villisikojen metsästystä. Valtioneläinlääkärien yhteystiedot saa mm. Ruokaviraston keskukselta ja verkkosivuilta

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Kirje
ASF-ohje jätealalle

Eläinten terveys ja hyvinvointi
Eläinten terveys ja lääkitseminen

Pvm/Datum/Date
09.03.2026

Dnro/Dnr/DNo
1883/04.01.20.10/2026

https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/yhteystiedot/yhteystiedot---palvelunumerot-ja-sahkopostit/elainlaakintahuollon-aluejaostot/ ja riistanhoitoyhdistysten Suomen riistakeskuksesta https://riista.fi/riistahallinto/yhteystiedot/yhteystietohaku/.

Yksikönjohtaja Sirpa Kiviruusu

Erityisasiantuntija Kirsi Vienola

Tiedoksi Kuntaliitto
Ympäristöministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har satts upp och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Yksikönjohtaja SIRPA KIVIRUUSU
Hyväksytty 9.3.2026

Erityisasiantuntija KIRSI VIENOLA
Esitelty 9.3.2026

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7